

den voksende Befolknings Krav paa en ligelig Repræsentation, idet man blot behøver at tøjle ny Folketingskredse til. Det har i hvert Tilfælde ikke i Teorien nogen Vanskelighed, om det end i Praksis har vist sig, at det ikke gaar saa nemt, men det er klart, at naar Antallet ikke saaledes er udvideligt, naar man slaar en bestemt Ramme fast, ville Vanskelighederne blive ulige større. Thi saa kan man ikke oprette ny Folketingskredse uden at nedlægge eller i hvert Tilfælde omlægge de bestaaende. Og at det vil støde paa overordentlig store Hindringer, er givet. Det vil derfor være i højeste Grad vanskeligt at skaffe den Tilvækst, som Befolkningen i Tidens Løb faar, en ligelig Repræsentation ved Siden af den tidligere Befolkning indenfor den Ramme, som Grundloven foreskriver. Og jeg tror ikke, at denne Vanskelighed vil blive mindre, men snarere større ved de Tillæg, som Grundlovens § 32 nu faar, med Hensyn til Valgkredsens Afgrænsning. I Grundloven hedder det kun, at Antallet af Folketingets Medlemmer skal være saaledes, at der *omtrent* er et Medlem for hver 16,000 Indvaanere. Men her er det blevet til, at Valgkredsene skulle fordeles med *omtrent* samme Størrelse paa Grundlag af Indbyggerantallet under Hensyntagen til Vælgertal og Befolkningstæthed. Det er de ny Bestemmelser, som foreslaas indsatte i Grundloven, vedrørende de Momenter, der skulle være afgørende med Hensyn til Valgkredsens Fordeling. Jeg kan nu ikke se Berettigelsen af at tillægge disse Momenter en saadan Betydning, at de bør slaas grundlovmæssig fast, hverken Hensynet til Vælgertallet eller til Befolkningens Tæthed. Det forekommer mig, at man her ubetinget bør blive staaende ved Grundlovens Regel „omtrent“, og saa indenfor den derved givne Ramme i ethvert enkelt Tilfælde overveje de Forhold, som kunne være egnede til at komme i Betragtning, uden at være bunden ved nogen grundlovmæssig Bestemmelse. Ved Siden af de Hensyn, som efter Forslaget skulle være de afgørende, kan der jo godt være andre Hensyn, som gøre sig gældende, og i Resultatet skønner jeg ikke rettere, end at Tilføjelsen angaaende Befolkningens Tæthed ubetinget vil hjemle en Ulighed mellem de tættere og mindre tæt befolkede Egne, hvilket atter vil sige mellem By og Land. Og jeg kan ikke indse, at det er rigtigt i Grundloven at slaa en Regel fast, som hjemler en Ulighed paa dette Punkt mellem By og Land

til Fordel for Landet. Det forekommer mig derfor, naar jeg ser hen til de foreslaaede Tilføjelser til Grundlovens § 32, at den i Forvejen vanskelige Opgave: indenfor den fikserede Ramme at skaffe Plads for de ny Vælgere, saaledes at de faa lige Valgret med de tidligere, vil blive end yderligere vanskeliggjort. Naar man under Forhandlingerne i Folketinget har talt om et Spillerum fra 15,000 til 25,000, saa vil Anerkendelsen af et saadant i Forbindelse med disse Bestemmelser utvivlsomt føre til, at Bykredsene i Reglen ville komme op til det højeste Maal og for saa vidt blive mindre heldigt stillede. Det er altsaa min Indvending mod Reformen, at medens den ganske vist medfører en Fordel i enkelte Retninger, saa medfører den afgørende Ulemper i andre Retninger, navnlig i Henseende til at hævde den ligelige Valgret og hævde den i Tilfælde af Befolkningens Forøgelse. Udviklingen vil let føre til, at den foreslaaede Ordning ubetinget bliver til Skade for de Dele af Territoriet, hvis Befolkning vokser, saa at de ingenlunde faa den ligelige Adgang til Repræsentation, som de dog maa kunne kræve. Naar der er givet et Spillerum fra 124 til 132, kan det maaske hjælpe i nogle Aar, men i Længden vil det jo ikke kunne hjælpe, og vi risikere altsaa ved at slaa denne Ordning fast uden samtidig at foretage andre Reformen, at vi derigennem vanskeliggøre, for ikke at sige umuliggøre, en ligelig Repræsentation til Skade for de Omraader af Landet, hvor Befolkningen vokser stærkt. Men det forekommer mig, at skal Reformen være fyldestgørende, maa man ikke blot tage Hensyn til, at den medfører en Fordel i en Retning, men man maa ogsaa paase, at den ikke medfører Ulemper i andre Retninger. Først saa er den tilfredsstillende, naar den i alle Retninger medfører Fordele. Derfor maa vi samtidig med at fikserer Antallet tillige søge en Ordning, der gør det lige saa let at fyldestgøre den voksende Befolknings Krav paa ligelig Repræsentation, som den nu bestaaende. Og naar man da spørger, mig, hvorledes det kan ske, siger jeg, det kan simpelt hen ske ved Indførelsen af Forholdstalsvalg. Saa ville vi blive fri for alle disse evige Omlægninger af Kredse, Revisioner af Valgloven osv., som vi nu kende til. Saa ville vi paa den nemmeste Maade kunne fyldestgøre de fremkommende Krav, eftersom Befolkningen forskyder sig, idet vi lægge en Folketingsmand til i en Kreds og tage en fra i en anden osv. Og Forholdstalsvalgmaaden er jo ikke blot en